

lingsretten i Sognet; og saa følge vi, som sagt, den forrige Kultusministers Lovforslag i alt væsentligt.

Den ærede Ordfører fremhævede, at § 18 er en Løfteparagraf. Jeg indrømmer, som jeg ogsaa har sagt i Udvalget, at det er lidt ejendommeligt saadan i et privat Lovforslag at indsætte en Slags Løfteparagraf. Vi ere jo end ikke altid saa glade ved Løfteparagrafferne i Grundloven, det skal jeg indrømme. Men vi ere gaaede dertil for at antyde, i hvilken Retning vi ønske den kirkelige Lovgivning skal gaa, og saaledes opfattede ogsaa den ærede Ordfører denne Paragraf. Jeg udtaler mig for Resten med megen Anerkendelse om den Maade, hvorpaa han omtalte den, og om det Løfte, han gav, eller den Antydning, han fremsatte om, at ogsaa han haabede, at vi snart skulde komme til at lovgive om de Spørgsmaal, der ere nævnte i § 18. Naar vi komme videre ad den Vej, naar vi altsaa faa Love gennemført om almindelig borgerlig Ægteforening og Begravelse, om Civilstandsregistre, om Religionsundervisningens Udskillelse af Folkeskolen, om Folkeskolens selvstændige Tilsyn — og vi haabe snart at komme til Lovgivning paa dette sidste Punkt, det er jo stillet os i Udsigt — og om Kirkemidlernes Anvendelse, ja, saa nærme vi os meget stærkt til det Tidspunkt, da Kirken helt og absolut kan skilles fra Staten, da Kultusministeriet kan ophæves, og hvad dertil hører. Saa er alt forberedt dertil, og saa mene vi ganske vist, at naar disse forskellige Adskillelseslove, som jeg her har nævnt, ere gennemførte, saa kan Præstevalget gaa over til Menighedsrådet, der vil faa en mere frivillig Karakter, og hvor der i Virkeligheden bliver det, man kan kalde kirkelige Garantier. Naar Kirken er helt adskilt fra Staten, naar selve Kultusministeriet er ophævet, naar vi ikke længer her i Rigsdag og Regering give os af med kirkelige Anliggender — det forudsætter ganske vist en Grundlovsændring, en Forandring af Grundlovens § 3 — saa kan Præstevalget eller Indflydelsen paa Præsteembedernes Besættelse overgaa til Kirkens Medlemmer selv, saa have vi ikke længer noget med det at gøre, saa behøve vi heller ikke at drøfte Garantierne, Spørgsmaalet om Valgrets- og Valgbarhedsbestemmelser kommer os aldeles ikke ved, saa kunne Kirkens Folk selv indrette sig, ganske som de selv ønske. Jeg siger særlig til Folk af Indre-Mission, ogsaa til adskillige Grundtvigianere og til forskel-

lige Mennesker indenfor det kirkelige Centrum, der i den senere Tid have kritiseret det foreliggende Lovforslag og ønsket skærpede kirkelige Garantier, at saa maa de slutte sig til det Forslag, der stilles fra socialdemokratisk Side, og lægge særlig Vægt paa denne Løfteparagraf, § 18. Ønske de kirkelige Garantier, skulde de understøtte os i at komme frem paa den Vej, der hedder Forberedelse og stadig videre Gennemførelse af Kirkens Adskillelse fra Staten. Naar vi naa den Vej til Ende, kunne de fra den anden Side faa alle de kirkelige Garantier, de ville, for saa kunne de indrette sig frit, ganske som de selv ville. § 18 er derfor saa at sige en Præmie, vi sætte paa Bestræbelserne for Kirkens Adskillelse fra Staten.

Siden første Behandling har der jo, som jeg nys nævned, fundet en ret livlig Diskussion Sted, særlig i den kirkelige Presse eller i kirkeligsindede Blade, om disse Lovforslag, og det forekommer mig, at medens Modtagelsen lige straks var ret velvillig, saa er der efterhaanden kommet flere mere eller mindre kølige Røster frem. Derom skal jeg imidlertid ikke udtale mig nærmere, men kun gøre opmærksom paa, at det Standpunkt, Socialdemokratiet indtog her ved første Behandling, har faaet en ret velvillig Modtagelse, ja, delvis Anerkendelse fra kirkeligsindet Side; jeg kan nævne fra saa forskellige Lejre som den, der er repræsenteret af „Kristeligt Dagblad“, og den, der repræsenteres af „Høj-skolebladet“. Begge Steder har man kunnet finde Artikler, vistnok Udtryk for Redaktionens Anskuelse, som med megen Anerkendelse omtale de Synsmaader, vi fra socialdemokratisk Side gjorde gældende ved første Behandling. Det kan naturligvis kun glæde os. Vi føle os overbeviste om, at naar vi følge vort Program paa dette Omraade, ere vi i Overensstemmelse med frisindede, borgerlige Anskuelser, men det, at det ogsaa har vundet delvis Anerkendelse fra kirkeligsindet Side, baade fra indremissionsk og grundtvigiansk Side, kan kun glæde os. Vi tro, at vi her pege paa de Veje, som man før eller senere vil nødes til at slaa ind paa. I Virkeligheden kunde vi derfor have ønsket, at Kultusministeren, naar han vilde tage de kirkelige Spørgsmaal op til Lovgivning i denne Samling, havde indskrænket sig til det, som sikkert er, hvad man har kaldt Livets Krav; jeg bruger det i denne Forbindelse: det, som kræves ude i Befolkningen i dette Øjeblik. Det er Spørgs-